



KARMØY  
KOMMUNE

# Temaplan for Frivillighet 2023-2026





## Innhold

1. INNLEDNING.....	4
1.1 Rammeverk .....	4
1.2 Planens formål .....	5
1.3 Planens oppbygging.....	6
1.4 Planprosessen.....	6
2. FRIVILLIGHET .....	8
2.1 Definisjoner .....	8
2.2 Frivillighet i Norge .....	9
2.3 Frivillighet i Karmøy kommune.....	10
3. SAMHANDLING – FRIVILLIGHET OG KARMØY KOMMUNE .....	14
3.1 Teknisk etat .....	14
3.2 Helse og omsorg .....	14
3.3 Oppvekst og kultur .....	15
3.4 Sentraladministrasjonen .....	15
3.5 Tilskudd.....	15
4. BÆREKRAFTIG SAMSKAPING.....	18
4.1 Økt fokus på samarbeid og samhandling.....	18
4.2 Karmøy kommune sin rolle .....	19
4.3 Effekten av samarbeid med frivilligheten.....	20
4.4 Samfunnsutviklingen i Karmøy kommune .....	21
5. MÅLRETTET SAMARBEID – MÅL & TILTAK.....	24
5.1 Mål.....	24
5.2 Tiltak for å nå målene .....	25
Mål 1. Forenkle kommunikasjon mellom organisasjoner og kommunen .....	26
Mål 2. Samordne og systematisere arbeidet rettet mot frivillige organisasjoner .....	27
Mål 3. Skape forutsigbarhet for kommune og frivillige organisasjoner .....	28
Mål 4. Legge til rette for økt frivillighet i kommunen.....	28
Referanser .....	30
Vedlegg.....	32



## 1. INNLEDNING

Frivillig sektor i Karmøy er stor og mangfoldig, og består av et bredt spekter av organisasjoner, ressurser, kompetanser og interesser. Sektoren er ansvarlig for driften av et stort flertall av fritidstilbud i kommunen, samtidig som lag og organisasjoner supplerer det offentlige tjenestetilbudet gjennom bl.a. omsorgstjenester, kompetanseheving, samt vedlikehold og etablering av nye friluftsanlegg. Det foreligger ikke nyere tall enn for 2020, men der estimeres det at frivilligheten i Karmøy bidro med en verdiskapning tilsvarende ca. 1 milliard kr. og ca. 1100 ulønnede årsverk (ref. tabell 2). I historisk perspektiv har frivillig sektor stått for mye av utviklingen og innovasjonen i samfunnet, med tiltak og tilbud både innenfor fysisk og psykisk helse. Videre har den senere tid vist at frivilligheten evner å bidra med å løse store samfunnsmessige utfordringer, både under koronapandemien og under den økte flyktningestrømmen fra Ukraina.

I Regional kulturplan for frivillighet 2015-2025 står det: «Frivilligheten lever av lyst og dør av tvang». Frivillige organisasjoner står i dag foran store utfordringer ved å tilpasse seg det moderne samfunnet der innbyggernes tid og økonomi er blitt viktigere enn før. Kommunene spiller en viktig rolle som støttespiller, samarbeidspartner og koordinator for frivilligheten i kommune-Norge. Dette slås også fast i Frivillighetserklæringen fra 2015. Ytterligere avklaring er å finne i Kommuneplanens samfunnsdel 2021-2030, der behovet for økt samhandling med frivilligheten, eller sivilsamfunnet, understrekes. Karmøy kommune ønsker med revisjon av denne planen å ta sin rolle som koordinator, støttespiller og samarbeidspartner et steg videre, og i enda større grad tilrettelegge for samskaping med frivilligheten, og bidra til å sikre at frivilligheten i Karmøy kan vokse og videreutvikle seg i takt med samfunnsutviklingen.

### 1.1 Rammeverk

Innhold og retning i denne planen bygger på følgende føringer:

#### *Statlige:*

- St. melding nr. 10 (2018-2019) Frivilligheta – sterk, sjølvstendig, mangfaldig
- Nasjonal strategi for frivillig arbeid på helse- og omsorgsfeltet (2015-2020)
- Frivillighetserklæringen – samspillet mellom regjeringen og frivillig sektor (2015)

#### *Fylkeskommunale:*

- Regional kulturplan for frivillighet 2015-2025

*Kommunale:*

- Kommuneplanens samfunnsdel 2021-2030
- Kommunal planstrategi 2020-2023

*Frivillighet inngår som et eget tema i flere kommunedelplaner og temaplaner. Noen sentrale plandokumenter er:*

- Temaplan for idrett og fysisk aktivitet (2021-2024)
- Kommunedelplan for kultur (2016-2025)
- Handlingsplan for folkehelse (2021-2023)
- Plan for Leve hele livet i Karmøy (2021-2023)

I Kommuneplanens samfunnsdel 2021-2030, er det vedtatt at FNs bærekraftsmål skal være retningsgivende for samfunnsutviklingen i Karmøy. Her er mål nr. 17 – *Samarbeid for å nå målene* helt essensielt, og legger grunnlaget for at Karmøy kommune samskaper for sikre en bærekraftig og inkluderende kommune. Dette, sammen med øvrige plandokumenter, undersøkelser og kartlegging danner grunnlaget for videre arbeid i denne planen.

## **1.2 Planens formål**

Denne planen er en videreføring og utvikling av arbeidet med å forsterke og systematisere samhandlingen mellom kommunen og frivillige organisasjoner. Videre er hensikten å gi anerkjennelse og legitimitet for innsatsen som frivilligheten i kommunen gjør, gjennom å skape felles forståelse rundt dagens status og legge til rette for forenklede rammer og retningslinjer for samarbeidet.

Planen for frivillighetspolitikk skal støtte opp om mangfoldet og omfanget av aktiviteter som frivilligheten representerer innenfor de fleste samfunnssektorer. Den tar sikte på å legge til rette for en mer bærekraftig frivillig sektor og gode og forutsigbare vilkår for frivilligheten.

Et grunnleggende prinsipp i kommunens frivillighetsarbeid er at det skal være enkelt å være frivillig i Karmøy. Gjennom dette prinsippet skal en bidra til en mer bærekraftig samfunnsutvikling, der fokus på samskaping vil stå sterkt.

Videre bør planen evalueres og revideres en gang i kommunestyreperioden.

### 1.3 Planens oppbygging

Planen er delt opp tematisk, der de ulike temaenes hensikt er å skape forståelse, gi bedre kunnskap om frivilligheten i Karmøy, utdype kommunens rolle og forhold til frivilligheten, samt si noe om samfunnsutviklingen i Karmøy. Basert på dagens status og utfordringsbilde er det utarbeidet en handlingsdel der en legger frem tiltak som skal skape bedre systematikk i kommunens arbeid med frivilligheten og tilrettelegge for økt samarbeid. Dette er en direkte oppfølging av de tiltak som var spesifisert i forrige periodes temaplan, og de erfaringer som er gjort siden sist.

### 1.4 Planprosessen

Som en del av forberedelsene til denne planen ble det igangsatt interne og eksterne prosesser, både i kommuneorganisasjonen og med frivilligheten i kommunen. Bakgrunnen for dette arbeidet var et ønske om å øke kunnskapsgrunnlaget knyttet til behov, utfordringer og muligheter.

- Kartlegging av frivillige lag og foreninger i Karmøy

I juni 2021 ble det gjennomført en kartlegging av frivillige lag og organisasjoner i Karmøy kommune. Kartleggingen ble gjennomført av Frivillighet Norge (Rambøll) på vegne av Karmøy kommune. Undersøkelse ble sendt ut til alle registrerte epost-adresser blant frivillige lag og foreninger i kommunen, og med svar fra til sammen 180 respondenter, tilsvarende en svarprosent på 35,5 %. Respondentene representerte tross relativt lav svarprosent i følge Frivillighet Norge/Rambøll likevel bredden av lag og organisasjoner – både i type organisasjon, antall medlemmer og geografisk tilknytning. Kartleggingen var en oppfølging av undersøkelse sendt ut i 2016, og dette sammenligningsgrunnlaget gav ny kunnskap om felles utfordringer og behov. Spesielt trekkes samarbeid fram som en tydelig faktor – organisasjonene melder om et godt samarbeid med kommunen, og samtidig et ønske om mer og tettere samhandling.

- Åpent møte med frivillige lag og foreninger

På «Frivillighetskonferansen» i januar 2020 ble det tatt i mot innspill til hvordan samarbeidet mellom frivilligheten og kommunen kan styrkes. Gjennom kafèdialog fikk representanter fra lag og organisasjoner luftet tanker og idéer knyttet til tiltak for å spille videre på det gode samarbeidet med kommunen. Her kom også fram at det er ønskelig med mer samarbeid – også på tvers av organisasjonene. Et lignende møte var også planlagt vinteren 2021/22, men grunnet pandemi og smittevern har dette vært vanskelig å få gjennomført. I henhold til planen legges det opp til å gjennomføre et slikt møte årlig.

Det er uansett et vedvarende sterkt fokus på å involvere frivilligheten i relevante prosesser, samarbeidsforum og felles prosjekter. Det har derfor vært invitert til digital dialog, og vært gjennomført fysiske møter i mindre skala, både i planlegging av konkrete aktiviteter som f.eks. «Sommergøy», håndtering av økt tilstrømning av flyktninger, men også gjennom å opprette ressursgrupper for felles frivillig innsats knyttet til lavinntektsfamilier etc.

- Interne prosesser

Alle kommunale etater på tvers av hele organisasjon er viktige når det gjelder samspill og samarbeid med frivillige organisasjoner. Som en del av forberedelsene til denne planen ble temaet frivillighet diskutert på ledelsesnivå i etatene, og deretter ble temaet tatt opp i dialog med representanter og rådgivere fra de ulike etater og avdelinger i oppstart av planprosessen. Det ble gjennomført innledende tverretatlige møter, og i etterkant av disse ble det gitt innspill på hva status er for samarbeid med frivilligheten i de respektive etater. Kapittel 3 i denne planen omhandler detaljer for dette samarbeidet.



## 2. FRIVILLIGHET

Frivilligheten er mangfoldig og under stadige endringer. I kapittel to blir frivillighet definert og frivillighetens omfang på nasjonalt og kommunalt nivå presentert. Til slutt blir resultatene fra kartleggingen av frivilligheten i Karmøy kommune beskrevet sammen med utfordringene og behovene frivilligheten selv rapporterer.

### 2.1 Definisjoner

Det er brukt flere definisjoner av frivillige og frivillige organisasjoner i Norge. Dette kompliserer driften av frivillige virksomheter og skaper uklarhet rundt hvilke aktører frivilligheten består av. Karmøy kommune benytter samme definisjon som Frivillighet Norge.

- Frivillig organisasjon

En frivillig organisasjon er en sammenslutning av personer eller virksomheter som driver virksomhet på ikke-fortjenestebasert og ikke-offentlig basis, jf. Frivillighetsregisterloven §3 og §4. En frivillig organisasjon baserer en vesentlig del av driften på medlemskontingenter, gaver, innsamlede midler og/eller frivillig arbeidsinnsats. En frivillig organisasjon kan være forening, lag, stiftelse, ideelt aksjeselskap, forbund, nettverk eller en paraplyorganisasjon.

- Frivillige

Frivillighet Norge definerer frivillig virke som virksomhet der det vesentligste er basert på frivillige gaver/innsamlede midler og/eller frivillig tidsbruk, og som har et ikke-kommersielt formål.

For å tydeliggjøre hvem som er frivillige, kan vi sette det opp slik (tabell 1):

<i>Defineres som frivillighet</i>	<i>Defineres ikke som frivillighet</i>
Å administrere og å trene fotballaget	Å spille fotball
Å organisere koret	Å synge i koret under øvelser
Å opptre med koret på en institusjon	Å opptre med koret for betaling til den enkelte
Å delta i valgkampanje	Å stemme
Steke vafler på kampen	Å være tilskuer på en kamp

Tabell 1. Definisjon av frivillighet

## 2.2 Frivillighet i Norge

Norge har lenge scoret høyt internasjonalt med tanke på frivillig innsats blant innbyggerne. I Frivillighetsbarometeret 2021 fremkommer likevel en sterk nedgang i deltagelsen sammenlignet med tidligere år. Rundt 55 % innbyggere over 15 år i Norge utfører frivillig arbeid, en nedgang fra 2020 der ca. 67 % meldte om deltagelse. Nedgangen er størst blant de yngste og blant menn, og knyttes opp til koronapandemien, der smitteverntiltak og antallsbegrensing har lagt en demper på aktiviteter og arrangementer.

Generelt viser frivillighetsbarometeret at større husholdninger har en tendens til å utføre mer frivillig arbeid enn mindre husholdninger. Dette kan ha en sammenheng med at mye frivillig arbeid kan kobles opp mot barn. Man ser også tegn på at unge, høyt utdannede og personer med høy inntekt bidrar med mer frivillig arbeid enn andre grupper. Av innbyggerne i Norge over 15 år er rundt 4 av 10 involvert i frivilligheten gjennom å være organisert medlem, deltaker på aktiviteter eller ved å gi penger til en organisasjon.

Frivillig sektor står for en vesentlig del av verdiskapningen i samfunnet. Ifølge Statistisk sentralbyrås satellittregnskap om frivillighet (2020) representerer den frivillige innsatsen en verdiskapning i det norske samfunnet på anslagsvis 139,5 milliarder kroner, noe som tilsvarer 142.000 ulønnede årsverk. Karmøy kommunes innbyggertall er 0,79 % av hele landets befolkning. Omregnet for Karmøy representerer den frivillige innsatsen en verdiskapning tilsvarende 1,096 milliard kroner, som igjen tilsvarer 1115 årsverk. Samtidig genererer frivilligheten på Karmøy 699 lønnete årsverk (se tabell 2).

### Satellittregnskap for ideelle og frivillige organisasjoner, 2020:

	Norge (100 %)	Karmøy (0,79 %)
Antall befolkning	5 391 369 pers	42 345 pers
Verdiskapning i ulønnet arbeid	Kr. 78 000 000 000	Kr. 612 600 000
Verdiskapning uten ulønnet arbeid	Kr. 61 500 000 000	Kr. 483 000 000
Verdiskapning totalt	Kr. 139 500 000 000	Kr. 1 095 600 000
Ulønnet årsverk	142 000	1 115
Lønnet årsverk	89 000	699

Tabell 2: Nasjonale tall om verdiskapning innen frivillighet omregnet for Karmøy.

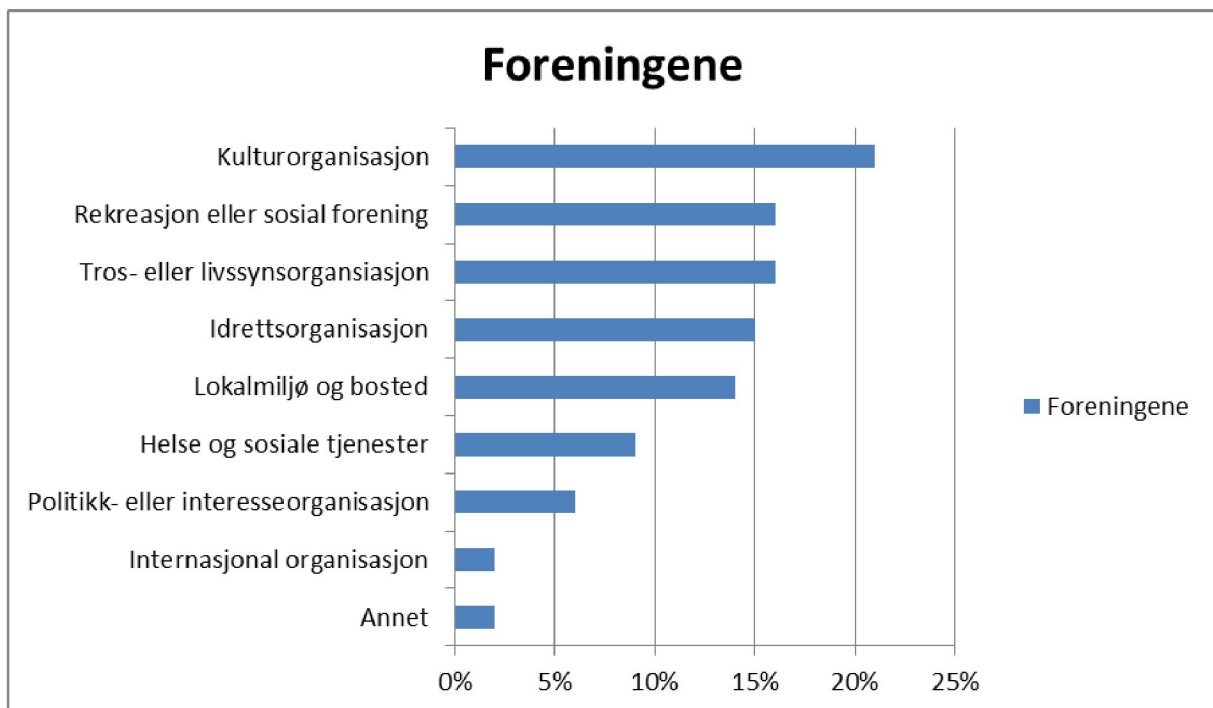
<https://www.ssb.no/nasjonalregnskap-og-konjunkturer/nasjonalregnskap/statistikk/satellittregnskap-for-ideelle-og-frivillige-organisasjoner>

## 2.3 Frivillighet i Karmøy kommune

I dag er det registrert omkring 430 foreninger i Karmøy i frivillighetsregisteret. I tillegg er en rekke organisasjoner av ulike grunner ikke registrert der, men er kjent gjennom andre kanaler. Totalt ble invitasjon til deltakelse i spørreundersøkelsen utsendt til 520 epost-adresser, og det kom inn 185 svar – noe som gir en svarprosent på ca. 36 %. Grunnet feilregistrerte epost-adresser mottok ikke alle organisasjonene undersøkelsen, og det antas også at en del av de inviterte ikke driver aktivt med frivillig arbeid.

Frivillige lag og foreninger i Karmøy har en stor bredde av aktiviteter, interesser og satsingsområder.

- ca. 52 % av frivillige lag og foreninger på Karmøy definerer seg som kultur-, rekreasjon- og/eller idrettsorganisasjoner.
- ca. 16 % som tro- og livssynsorganisasjoner.
- ca. 14 % som lokalmiljø- og bostedsforeninger.
- ca. 10 % som politiske-, interesse- og andre organisasjoner.
- ca. 9 % som annet f.eks. helse og sosiale organisasjoner.

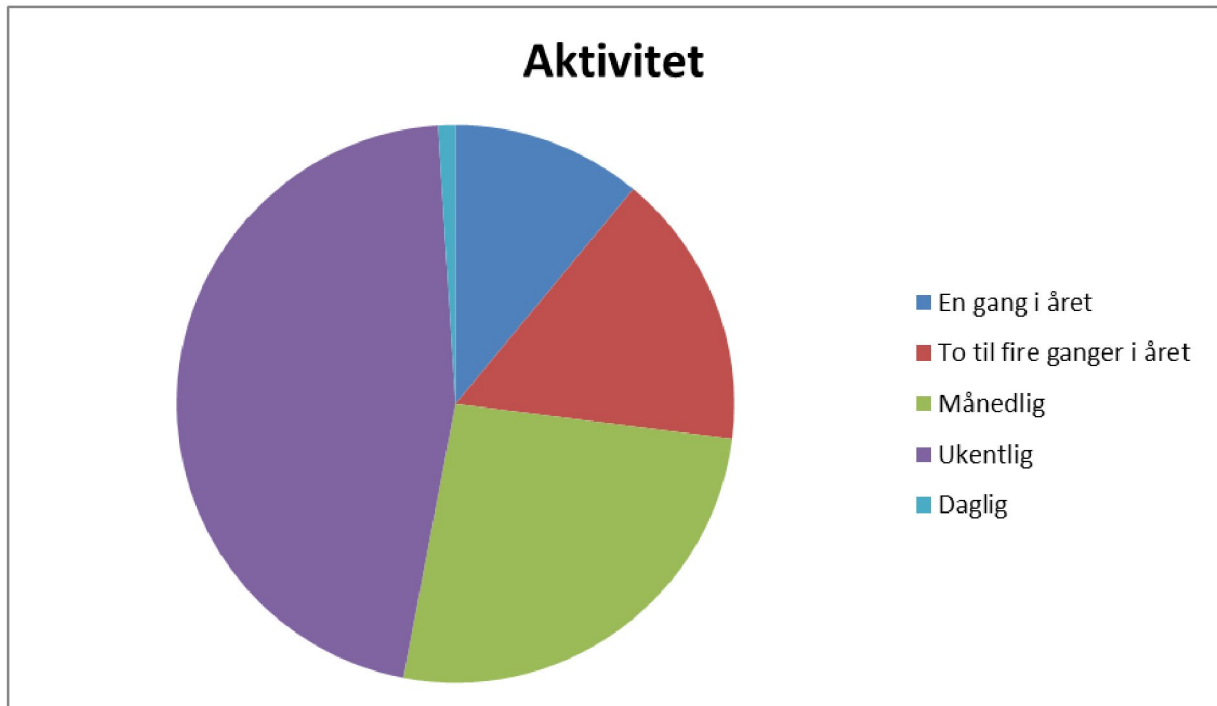


Figur 1. Foreningene i Karmøy

En stor andel av organisasjonene i Karmøy er tilknyttet en regional eller nasjonal forening. Dette innebærer at de har rammer og retningslinjer fra sentrale ledd de må følge samtidig som de får støtte og mulighet til å utnytte ressursene de sentrale leddene har.

- Mye frivillig aktivitet:

Resultatene fra kartleggingen viser at det er et stort engasjement blant frivillige lag og foreninger i Karmøy. Av foreningene som svarte på spørreundersøkelsen har 16 % aktiviteter daglig, 40 % ukentlige aktiviteter og 26 % har minst en aktivitet hver måned. Dette betyr at over 50 % av organisasjonene har aktivitet minst en gang i uken og 82 % av foreningene har aktivitet minst en gang i måneden.



Figur 2. Foreningenes aktiviteter

Sammen med mye aktivitet legges det ned flere timer frivillig innsats i kommunen. Over 13 % av foreningene rapporterer mer enn 5000 timer i året, 17 % rapporterer mellom 1000-5000 timer og 17 % mellom 500-1000 timer.

Foreningene har ulik opplevelse av medlemsrekruttering. Noen opplever redusert medlemstall, mens andre opplever økning. Samme trend ses i nasjonale undersøkelser, og ses i sammenheng med koronapandemien. Økt fokus på frivillig innsats og mindre fokus på medlemskap kan også forklare noe av utviklingen. Samtidig viser forskningen at det er noe lavere terskel for folk å flytte sitt medlemskap mellom organisasjoner.

De fleste foreningene nevner at det er mange frivillige som engasjerer seg i flere aktiviteter og i flere foreninger. De opplever på grunn av dette noe konkurranse mellom

organisasjonene. I tillegg føler foreningene at de setter mye press på de frivillige med tanke på å ta ansvar, stille til verv og skaffe seg nødvendig opplæring.

- Økonomi:

De fleste av foreningene i kommunen har medlemskontingenter (ca. 75 %), mens 61 % oppgir å motta kommunale midler til drift og aktiviteter. De største inntektskildene, i tillegg til medlemskontingenten, er sponning, dugnadsarbeid og salg, samt støtte gjennom andre ikke-kommunale tilskuddsordninger. Kun 14 % av foreningene som svarte på kartleggingen oppgir at kommunale midler utgjør en stor andel av foreningens inntekter, mens 30 % rapporterer at midler fra kommunen utgjør en betydelig andel. Dette er et tegn på at kommunen bidrar noe til mange foreninger, men at de fleste foreningene har større og viktigere inntektskilder. Støtten fra kommunen bidrar likevel til at mange foreninger klarer å bidra i samfunnet i Karmøy kommune uten å ofre frivillighetens selvstendighet og uavhengighet, noe som er viktig.

De fleste foreningene synes det er relativt enkelt å finne midler til nye aktiviteter, men de har likevel stort behov for frie midler eller driftsstøtte. Det oppleves som vanskelig å søke om pengestøtte til faste utgifter fra private eller gjennom andre støtteordninger, f.eks. til administrasjon, vedlikehold og drift.

I kartleggingen nevner flere av de frivillige organisasjonene Tilskuddsportalen som et godt støttemiddel for å finne aktuelle tilskuddsordninger. Samtidig opplever de noe usikkerhet rundt hvordan skrive en god søknad.

- Lokaler:

Rundt 1/3 av organisasjonene i kartleggingen eier sine egne lokaler, mens 77 % låner eller leier lokaler. Av de som låner lokaler, er det ca. 50 % som låner av kommunen. Og av de som leier lokaler, er det 35 % som leier av kommunen. Nesten 70 % av foreningene opplever å være fornøyd eller svært fornøyd med tilgang til egnede lokaler for deres aktiviteter, og samtidig oppgir over 60 % at lokalene er gode eller svært gode i forhold til universell utforming.

- Samarbeid med kommunen:

De aller fleste foreningene ønsker seg mer samarbeid enn det de har i dag – både med kommunen, næringsliv og med andre foreninger. Av foreningene som svarte på

kartleggingen, var det 61 % som har samarbeid med kommunen. Over 2/3 betegner dette samarbeidet som vellykket eller veldig vellykket, og ønsker mer av det. 99 % av de som har samarbeid, og 92 % av de som ikke har, sier at de i større grad ønsker kommunen som samarbeidspartner. Tallene for ønsket økt samarbeid mellom organisasjoner og med næringsliv, er tilsvarende noe lavere, men indikerer uansett at flere ser at samarbeid er veien å gå for utvikling av organisasjoner og aktiviteter.

Foreningene som nevner at de har samarbeid med andre foreninger i kommunen trekker frem samarbeid om lokaler, aktiviteter eller arrangementer. Av de som har samarbeid med næringslivet nevner de helst sponing av aktiviteter, arrangementer, tilgang til fagkompetanse eller utføring av oppdrag på dugnad. Med tanke på samarbeid med kommunen, blir de forskjellige kommunale tilskuddsordningene, lån og leie av lokaler nevnt av de fleste. I tillegg ble merking og vedlikehold av stier, strandrydding, vedlikehold av friluft- og idrettsanlegg, trafiksikkerhet, arrangering av aktiviteter, foredrag og aktiviteter på skolene samt oppdrag/oppgaver med kommunen nevnt.

Foreningene rapporterer at utfordringene knyttet til samarbeid, uansett om det er med andre organisasjoner, næringslivet eller kommunen, er tidkrevende for de frivillige. Tunge kommunale byråkratiske prosesser kan være vanskelig når ting skal gjennomføres med motivasjon og engasjement.

- **Utfordringer:**

Organisasjonene i Karmøy kommune rapporterer at de opplever de samme utfordringene som ellers i landet. Kamp om den frivilliges tid og engasjement står på topp, og er knyttet opp mot andre utfordringsbilder foreningene har. Høye kostnader knyttet til vedlikehold av egne lokaler, leie av lokaler eller administrasjon er utfordrende grunnet få tilskuddsordninger som dekker slike kostnader. Foreningene er derfor nødt til å stå for en del dugnadsarbeid for å tjene inn penger til slike utgifter. Dette setter et stort press på de frivillige som stiller opp.

- **Enkeltpersoner:**

Det er en del enkeltpersoner som gjør en frivillig innsats for innbyggerne i kommunen uten å tilslutte seg en organisasjon. Disse personene ble ikke fanget opp i undersøkelsen, men flere av de kommunale helse- og omsorgsinstitusjonene rapporterer at det kommer enkelte frivillige som spiller musikk for og/eller sosialiserer med beboerne. I tillegg er det en del innbyggere som besøker eller handler for naboer som ikke kan dra på butikken selv.

### **3. SAMHANDLING – FRIVILLIGHET OG KARMØY KOMMUNE**

Karmøy kommune har flere samarbeidsprosjekter med frivillige lag og foreninger. For noen prosjekter finnes det formelle skriftlige avtaler, mens for andre er det kun muntlige eller andre mer uformelle avtaler. I kapittel tre blir samarbeidet kommunen har med frivillige organisasjoner eller frivillige enkeltpersoner kort beskrevet.

#### **3.1 Teknisk etat**

Teknisk etat samarbeider både med frivillige organisasjoner samt enkeltpersoner vedrørende ulike samfunnsoppgaver. Etaten har bl.a. avtaler med noen av idrettslagene for å vedlikeholde idrettsanleggene. I tillegg samarbeider de med en rekke foreninger vedrørende vedlikehold og tilrettelegging av stier, friluftsanlegg og lekeparker. I noen tilfeller har kommunen stått for innkjøp av utstyr og frivillige stått for dugnad. Ved noen andre tilfeller får organisasjonene en godtgjørelse for utført arbeid. Det er også mye samarbeid vedrørende rydding i mark og på strender. Der står frivillige for dugnaden, mens kommunen håndterer transport av avfallet. Etaten samarbeider også med organisasjoner og bønder innen dyrevern, beitemark og jakt. Godtgjørelser og skuddpremier er gjerne brukt som motivasjonsfaktorer. Det er også noen foreninger som låner eller leier kommunale lokaler til sine aktiviteter.

#### **3.2 Helse og omsorg**

Helse og omsorg har både uformelt og avtalebasert samarbeid med frivillige organisasjoner vedrørende aktiviteter på alders- og sykehjemmene, våketjeneste, besøksordning, samt hjelp til å følge innbyggere, som har behov for det, til lege. Hvert enkelt tilfelle er vurdert av etaten, og innbyggerne må selv i de fleste tilfeller stå for henvendelsen til organisasjonene.

Det er i løpet av forrige periode opprettet såkalte «Kultur- og aktivitetskontakter» ved hvert sykehjem. De fleste av disse har tatt kurset «Frivillighetskoordinering i eldreomsorgen», og skal ha ansvar for kontakten med lag og organisasjoner lokalt på hvert sykehjem. Et nettverk for kultur- og aktivitetskontaktene er opprettet, og gjennom nettverket gis veiledning og erfaringsutveksling. Nettverket ledes av virksomhetsleder ved et av sykehjemmene, og består i tillegg av kulturrådgiver, frivillighetskoordinator, og representanter fra frivillige organisasjoner. Denne satsingen har sin bakgrunn i «Leve Hele Livet»-reformen, og satsingen på et aldersvennlig samfunn.

Etaten har en skriftlig avtale med to frivillige organisasjoner angående aktiviteter og sosialt samvær for utsatte personer i kommunen. Noen av institusjonene i kommunen har også frivillige som ikke er knyttet til organisasjoner som kommer innom for sosialisering med beboerne. I tillegg har integrering av flyktninger i stor grad skjedd gjennom samarbeid med frivillige.

### 3.3 Oppvekst og kultur

Det er mye frivillighet knyttet opp mot oppvekst- og kulturetaten. Spesielt kulturavdelingen har lang erfaring og samarbeid med frivillige organisasjoner. Det er arrangert flere festivaler, og alle er basert på frivillighet. Kommunen har et årlig møte med de største festivalene, slik at samarbeidet mellom kommunen og arrangørene kan bedres. Idrettsorganisasjonene i kommunen har et eget idrettsråd som har en tett dialog med kommunens ansatte. De fleste museer i kommunen er styrt, administrert og vedlikeholdt av frivillige lag og foreninger. I tillegg er rundt 60 % av alle kulturtilbud i kommunen styrt og drevet av frivillige organisasjoner. Kulturhusene har også et bredt samarbeid med både organisasjoner og enkelte personer innen kunst, musikk og teater.

De fleste tilskuddsordningene kommunen har, er administrert av oppvekst- og kulturetaten. Det har gitt de et unikt innblikk i mangfoldet av det frivillige arbeidet som utføres i kommunen.

### 3.4 Sentraladministrasjonen

Sentraladministrasjonen, gjennom avdeling for folkehelse, samarbeider med frivillige lag og foreninger om en lang rekke prosjekter og tilbud. Felles for disse er en overordnet målsetning om det forebyggende folkehelsearbeidet, samt rus- og kriminalitetsforebyggende arbeid. Prosjekter som «Sommergøy», «Beintøft» og «Running Day», samt overgangsliren for 8.klasse «Ett steg opp», er eksempler på dette. I tillegg samarbeides det om rusforebygging gjennom «Av og til». Det er også en del samspill og samhandling utover prosjektene, der lag og organisasjoner inviteres inn og rådføres vedrørende innspill til planer og uttalelser. Avdeling for folkehelse følger også opp i forhold til at Karmøy kommune har inngått avtaler med lag og foreninger om flagging på flaggdager som faller på ferie- og helligdager.

### 3.5 Tilskudd

Kommunen har ti tilskuddsordninger rettet mot frivillige lag og foreninger. De fleste ordningene er administrert av ansatte ved oppvekst- og kulturetaten, mens sentraladministrasjonen og teknisk etat administrerer én tilskuddsordning hver (se tabell 3). I 2017, som en del av en forenklingsprosess, ble



søknadsfristene til alle tilskuddene med unntak av én, satt til 1.mars. Tilskuddsordningen «Nærmiljøutvalgene» har løpende søknadsfrist der målsetningen er å stimulere til gjennomføring av gode tiltak rettet mot innbyggerne i kommunen der penger ikke skal være til hinder. I tillegg er det siden 2022 kommet til en tilskuddsordning for «Sommergøy i Karmøy» - tilskudd til tilbydere av ferieaktiviteter for barn og unge.

I tillegg til disse har kommunen tilskuddsordninger rettet mot nye idrettsanlegg og vedlikehold av verneverdige bygninger. Tilskuddsordningen for nye idrettsanlegg baseres på spillemidler. Der kan organisasjonenes ønsker bli satt på prioriteringsliste. Gjennom denne ordningen kan idrettslagene motta midler til nybygg, reparasjon eller vedlikehold av sine idrettsanlegg. Tilskuddsordningen for vedlikehold av verneverdige bygninger er ikke rettet mot frivillige organisasjoner, men innbyggere i kommunen generelt.

Informasjon om tilskuddsordningene og retningslinjer er tilgjengelig på hjemmesiden til kommunen. Men disse er plassert på forskjellige lenker på hjemmesiden, noe som kan være en utfordring for foreningene. Det jobbes derfor med å lage en bedre strukturert oversikt, og er tatt med i arbeidet med kommunens nye nettsider som skal publiseres før sommeren 2023.

Tilskuddsordning	Søknadsfrist	Etat	Behandling
Driftstilskudd til lag og organisasjoner	1.mars	OK	Politisk
Driftstilskudd – Skolekorps	1.mars	OK	Politisk
Driftstilskudd til organisasjoner som har tilbud til personer med nedsatt funksjonsevne	1.mars	OK	Politisk
Reparasjon/vedlikehold (-av foreningsbygg/anlegg)	1.mars	OK	Politisk
Nærmiljøanlegg	1.mars	OK	Politisk
Tilskudd til festivaler og dagsfestivaler	1.mars	OK	Politisk
Tilskudd til virksomhet for eldre	1.mars	OK	Politisk
Tilskudd til friluftslivsanlegg	1.mars	T	Politisk
Tilskudd til frivillige lag og foreninger	1.mars	OK	Politisk
Nærmiljøutvalgene	Løpende	SA	Administrativ
Tilskudd «Sommergøy i Karmøy»	Mars/april	SA	Administrativ

Tabell 3. Tilskuddsordninger. OK – Oppvekst og Kultur, T – Teknisk, SA – Sentraladministrasjonen

Kommunen abonnerer også på Tilskuddsportalen<sup>1</sup>, som er en nettportal med oversikt over mer enn 2500 tilskuddsordninger som ansatte eller organisasjoner i kommunen kan søke på. Alle ansatte og

<sup>1</sup> <https://tilskuddsportalen.no/>

organisasjoner i Karmøy kommune kan få tilgang til denne portalen ved å registrere seg på portalens nettside. Det har blitt stilt spørsmål vedrørende kostnaden på abonnementet, men antallet som bruker løsningen er stabilt, og for 2022 rapportert at over 80 forskjellige organisasjoner har mottatt tilskudd på over kr. 1 000 000 (pr. desember 2022).

## 4. BÆREKRAFTIG SAMSKAPING

Kapittel fire beskriver hvordan det norske samfunnet er sammensatt av tre sektorer med et økende fokus på kommunes samarbeid og samhandling med frivillige organisasjoner, kommunens rolle og ansvar som tilrettelegger og bidragsyter til en robust frivillig sektor samt effekten av et godt samarbeid med frivillige organisasjoner. Til slutt blir måten samarbeidet kan bidra til bedre generell folkehelse med tanke på samfunnsutviklingen i kommunen drøftet.

### 4.1 Økt fokus på samarbeid og samhandling

I St.meld. 10, «Frivilligheta – sterk, sjølvstendig, mangfaldig» (2018-2019)<sup>2</sup>, fremkommer det at gode nærmiljø skapes i samspill mellom offentlige, private og frivillige samfunnsaktører. De tre sektorene er selvstendige og unike, men avhengig av hverandre for å optimalisere effekten. Kun gjennom aktiv innsats og engasjement kan det sikres at nærmiljøet, (grensesnittet mellom de tre sektorene) blomstrer, både sosialt, kulturelt og økonomisk.



Figur 3. Gode nærmiljø

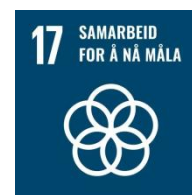
I 2015 publiserte Kulturdepartementet «Frivillighetserklæringen»<sup>3</sup> med mål om å gi et fundament for et forutsigbart og konstruktivt samspill med frivilligheten. Her påpekes at samspillet skal preges av forutsigbarhet, åpenhet, tillit og tilgjengelighet. Regjeringen ønsker å legge til rette for å styrke samhandlingen mellom kommunal og frivillig sektor. Dette understrekes også i St.meld. 39 (2006-2007) og i Samarbeidsplattformen mellom KS og Frivillighet Norge<sup>4</sup>, gjennom at hver kommune bør utvikle en lokal frivillighetspolitikk, der de legger til rette for at frivilligheten får utvikle seg på egne premisser. Frivillighet Norge har laget en veileder «De ti frivillighetspolitiske bud» (se vedlegg) der de trekker frem de ti viktigste temaene som bør fremkomme i en slik plan. Med bakgrunn i regjeringens satsing blir både kommuner og frivillige organisasjoner stadig mer avhengig av dokumentert samarbeid når de skal søke om statlige tilskuddsmidler.

<sup>2</sup> <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-10-20182019/id2621384/>

<sup>3</sup> <https://www.regjeringen.no/contentassets/99f8110d39674f3494ec9668be846c09/frivillighetserklaeringen-hefte.pdf>

<sup>4</sup> <https://www.ks.no/contentassets/d43a21fe850c4c51ad75e6977caa1c27/plattform-for-samspill-og-samarbeid-mellom-frivillig-og-kommunal-sektor.pdf>

Vedtaket om å innarbeide FNs bærekraftsmål i det kommunale planarbeidet, tar om mulig i enda større grad hensyn til samarbeid som en nødvendighet. Mål nr.17 «Samarbeid for å nå målene»<sup>5</sup> peker på at et bærekraftig samfunn bare er mulig gjennom samarbeid – og at samarbeid med frivilligheten (eller sivilsamfunnet som det refereres til) trekkes fram som spesielt viktig.



Figur 4. Mål nr. 17

## 4.2 Karmøy kommune sin rolle

Som nevnt i innledningen, skal frivillige organisasjoner ikke overta kommunale oppgaver. Med et godt samarbeid kan frivilligheten supplere offentlig innsats ved å fange opp og sette nye behov på dagsordenen.

Kommunen, sammen med stat og fylkeskommune, har ansvaret for gode rammebetingelser slik at samspillet blir vellykket. Folkehelseloven § 4 fastslår at kommunen skal legge til rette for samarbeid med frivillig sektor.

Kommunen har hovedsakelig tre virkemidler for å samarbeide med frivilligheten, som er:

- Invitere frivillige organisasjoner inn i beslutningsprosesser, høringer mv. og dermed gi dem innflytelse.
- Støtte frivilligheten med finansielle bidrag.
- Samarbeide om enkeltprosjekter av kortere eller lengre varighet. I slike prosjekter kan man utnytte mulighetene som ligger i skjæringspunktet mellom offentlig og frivillig sektor. Der det offentlige bidrar med sin myndighet og økonomi mens frivilligheten bidrar med de frivilliges engasjement, nettverk og kunnskap.

Frivillighet Norge viser til at hovedproblemet i samarbeidet mellom kommunene og frivilligheten synes å være manglende intern koordinering, rutiner og informasjonsflyt. I noen tilfeller fører dette til merarbeid for både kommunen og frivilligheten.

For å ivareta rollen som samfunnsutvikler, må kommunen være en arenabygger og samarbeidspartner for frivillig sektor, næringslivet og innbyggerne. Kommunen må være åpen for

---

<sup>5</sup> <https://www.fn.no/om-fn/fns-baerekraftsmaal/samarbeid-for-aa-naa-maalene>

ulike samarbeidsløsninger som kan bidra til å utvikle lokalsamfunnet og arbeide bevisst og utadrettet i forhold til alle lokale aktører. Partnerskap mellom de ulike aktørene kan skape nye løsninger og gi «vinn-vinn» situasjoner. Dette resultatet er ikke mulig å oppnå uten samarbeid.

### 4.3 Effekten av samarbeid med frivilligheten

I Karmøy kommune finnes det et mangfold av frivillige organisasjoner med forskjellige interesser, aktiviteter og formål. De dekker mye av de varierte interessene til innbyggerne i kommunen. En vanlig begrunnelse for å delta i organisasjoner er at en meningsfylt fritid er et gode for det enkelte menneske. Folk lærer å ta ansvar for seg selv og andre, får nyttige ferdigheter og erfaringer samt at samfunnets normer og ansvar blir formidlet.

Et godt samarbeid med frivillig sektor er viktig for å kunne sikre best mulig trivsel og helse blant innbyggerne i kommunen. Frivilligheten har egenskaper både i forebyggende sammenheng og som en del av rehabiliteringsprosesser. Forskning viser at de som er aktive i organisasjoner gjennomgående har bedre helse og uttrykker større tilfredshet med livet. I tillegg vil positive erfaringer med organisasjonsdeltakelse i oppveksten være avgjørende for aktiviteten i voksen alder. Å være medlem av en organisasjon og delta i frivillig arbeid vil i seg selv kunne virke helsefremmende. Dermed spiller frivilligheten en viktig rolle i arbeidet for en bedre folkehelse.

Engasjement i frivillige organisasjoner kan f.eks. være;

- Gi muligheter for innbyggerne til å utvikle vennskap og bli inkludert i et større sosialt fellesskap samtidig som det oppleves meningsfullt.
- Bidra til viktige erfaringer, impulser og sosial kompetanse, noe som kan virke stimulerende på samfunnsdeltakelsen.
- Være en viktig arena for opplæring i demokratisk deltagelse, både gjennom at folk lærer virkemåter og spilleregler i en organisasjon, og ved at organisasjonene arbeider med saker som skal avgjøres politisk. Dette gir både trening for og er et supplement til demokratiet, og bidrar til å utvikle og fremme en kultur for medborgerskap.

I tillegg til egenverdien ved deltagelse i frivillige organisasjoner, bidrar frivillig sektor til velferdsproduksjon. Frivillige organisasjoner har en unik mulighet til å utvikle seg i samarbeid med samfunnet, mobilisere raskt og sette fokus på behovene eller utfordringene samfunnet har. Det er derfor ikke bare de frivillige eller medlemmene som drar nytte av en robust frivillig sektor, men hele samfunnet.

I sitt arbeid har organisasjonene mulighet å møte innbyggernes behov som offentlig eller privat sektor ikke kan imøtekomme.

Frivilligheten er også tett knyttet opp mot næringslivet i kommunen. En satsing på næringsutvikling som er basert på kultur, opplevelse og fritid vil være med på å gi identitet og attraktivitet. I Karmøy er det frivillige organisasjoner som står for bl.a. festivalene i kommunen, driften av de fleste museene og større arrangementer. Slik kulturbasert næring gjør at et sted blir interessant for flere grupper, både med tanke på å bo, arbeide eller besøke. Dette kan føre til ringvirkninger bl.a. i form av at næringsliv ønsker å etablere seg.

Verdien og effekten av et godt samarbeid med frivillig sektor kan bidra positivt til både samfunnsutviklingen og omdømmebygging i kommunen.

#### **4.4 Samfunnsutviklingen i Karmøy kommune**

Frivillighet, som er en viktig del av kommunens folkehelsearbeid, reguleres av «Lov om folkehelsearbeid»<sup>6</sup>. Loven pålegger kommunene å ha oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer i kommunen. Dette presenteres gjennom et oversiktsdokument hvert fjerde år, samt en løpende oversikt, og gir et utfordringsbilde og utviklingstrekk for kommunen.

Karmøy har i lengre tid vært en kommune hvor fødselsoverskudd, innvandring og økt levealder har bidratt til befolkningsvekst. En ser nå en utflating av denne utviklingen, og selv med en mindre positiv vekst i kommunen, så følger noen utfordringer der frivilligheten kan være en sentral aktør i forebyggende sammenheng. Spesielt ser en dette i forhold til at det pekes på en økt andel eldre innbyggere framover, og også her kan frivilligheten være en bidragsyter og ressurs for innbyggerne.

I følge oversikten over folkehelsen har de fleste innbyggerne det bra, men i Karmøy finnes det personer som føler seg isolerte og ensomme. Eldre bor lengre hjemme enn før og har behov for økt sosialisering og aktivisering. Som nevnt i «Oversiktsdokumentet for folkehelse», er det sannsynlig at Karmøy vil få et økt antall eldre innbyggere, det vil si personer i alderen 67-79 år og de som er eldre enn 80 år. Men ensomhet er et fenomen som finnes både hos eldre og yngre i det moderne samfunn og kan ha vesentlige negative helse- og livsløpseffekter. En landsdekkende studie fra 2017<sup>7</sup> viser at personer med økonomiske utfordringer og manglende nettverk, oftere føler seg ensomme – noe som

---

<sup>6</sup> [https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2011-06-24-29#KAPITTEL\\_2](https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2011-06-24-29#KAPITTEL_2)

<sup>7</sup> <https://www.oslomet.no/forskning/forskningsnyheter/ensomhet-ikke-bra-for-helsa>

igjen kan være en faktor i negativ retning for den generelle helsen. I stedet for å være deltakere og bidragsytere i samfunnet, er det fare for at disse innbyggerne isolerer seg. Ungdataundersøkelsen viser at barn i ungdomsskole og videregående i Karmøy også rapporterer opplevelsen av ensomhet, og målingen ligger stort sett på samme nivå med nasjonalt måltall, og med sammenlignbare kommuner. I enkelte tilfeller kan økt sosialisering og inkludering i aktiviteter innenfor interesseområder være en del av hjelpen slik at disse personene kommer seg ut av ensomheten og får et tilfredsstillende liv. Dette gjelder også innbyggere med innvandrerbakgrunn. Sosial inkludering handler om at enkeltindividet blir knyttet til samfunnslivet gjennom deltakelse på ulike arenaer. Aktiv deltakelse i frivillige organisasjoner kan bidra til raskere integrering og gi en forståelse for den norske kulturen og samfunnsstrukturen.

Deltakelse og frivillighet for alle er en utfordring som organisasjonene må ta på alvor. Frivillige organisasjoner bør ha målrettede tiltak for å inkludere personer med innvandrerbakgrunn og med nedsatt funksjonsevne, samtidig som organisasjonene i sitt daglige virke bør ha en generell bevissthet om at befolkningen består av ulike mennesker som alle bør være en naturlig del av organisasjonenes virke og aktiviteter. Regjeringen skriver i St.meld. 39 (2006-2007) at de vil oppfordre kommunene og frivillige lag og organisasjoner til å være bevisst på dette, og sammen jobbe utadrettet og inkluderende overfor aktører som ønsker å bidra.

Som nevnt tidligere i dokumentet arrangerer og gjennomfører frivillige organisasjoner i kommunen et stort flertall av aktivitetene som tilbys innbyggerne. Med et godt samarbeid og samhandling med frivillige organisasjoner, kan vi bidra til at enda flere innbyggere får mulighet til å benytte seg av aktivitetstilbudene.





## 5. MÅLRETTET SAMARBEID – MÅL & TILTAK

For å imøtekomme samfunnets behov er kommunen avhengig av et godt samarbeid med frivillig sektor. I kartleggingen av de frivillige organisasjonene i Karmøy avdekkes det konkrete utfordringer og behov der kommunen kan bidra og støtte frivilligheten. Med bakgrunn i kommunens lovpålagte ansvar (jf. lov om folkehelse), er det viktig at mål og tiltak i planen gir grunnlag for samarbeid og tilrettelegging av en uavhengig robust frivillig sektor.

### 5.1 Mål

Kommunen spiller en viktig rolle i arbeidet med å få til et vellykket samarbeid med frivillige organisasjoner. Det må derfor sørges for at man i dette arbeidet legger gode og trygge rammer, tydelig avklarer aktørenes roller og utarbeider retningslinjer for et godt samarbeid der forutsigbarhet og gjensidig respekt er fremhevet.

Ved at en forenkler, samordner og systematiserer arbeidet rettet mot frivillige organisasjoner, kan kommunen tilrettelegge for mer robuste frivillige organisasjoner, noe som også kan føre til økt frivillig innsats. Basert på dagens status i Karmøy kommune, kommunens visjon og fokus på et bedre samarbeid/samhandling med frivillig sektor er det utformet fire overordnede mål:

- **Mål 1: Forenkle kommunikasjonen mellom frivilligheten og kommunen**
- **Mål 2: Samordne og systematisere arbeidet rettet mot frivillige organisasjoner**
- **Mål 3: Skape forutsigbarhet for kommune og frivillige organisasjoner**
- **Mål 4: Legge til rette for økt frivillighet i kommunen**

## 5.2 Tiltak for å nå målene

Mål	Tiltak	Fremdrift/utført	Ansvar
1. Forenkle kommunikasjon mellom frivilligheten og kommunen	1.1. Løpende utvikling av «Aktiv i Karmøy», og markedsføring av denne portalen	Fortløpende	Frivillighetskoordinator, Kommunikasjon, Oppvekst og kultur
	1.2. Tilrettelegge for informasjons- og samarbeidsarena en gang i året.	Årlig	Frivillighetskoordinator, Oppvekst og kultur
	1.3. «En dør inn» i kommunen.	Fortløpende	Frivillighetskoordinator
	1.4. Informasjon rettet mot frivillige lag og foreninger blir lett tilgjengelig.	2023	Frivillighetskoordinator, IT – Kommunikasjons-gruppe
2. Samordne og systematisere arbeidet rettet mot frivillige organisasjoner.	2.1. Tilskuddsordninger skal være oversiktlige og enkle å søke på/rapportere.	Fortløpende	Frivillighetskoordinator, IT, Oppvekst og kultur, Helse og omsorg, Teknisk
	2.2. Lån/leie av kommunale lokaler systematiseres og forenkles.	2025	Frivillighetskoordinator, Oppvekst og kultur, Helse- og omsorg, Teknisk, Kommunikasjon
	2.3. Økt samhandling med frivillige - FRIVILLIGHETSRÅD.	2025	Frivillighetskoordinator, Oppvekst og kultur, Sentraladministrasjon
3. Skape forutsigbarhet for kommune og frivillige organisasjoner.	3.1. Skriftlige samhandlingsavtaler med frivillige lag og foreninger.	Fortløpende	Frivillighetskoordinator, Oppvekst og kultur, Helse og omsorg, Teknisk
	3.2. Retningslinjer for å tydeliggjøre rammer og rolleavklaringer i samarbeid med frivillige organisasjoner.	2023	Frivillighetskoordinator, Oppvekst og kultur, Helse og omsorg, Teknisk
4. Legge til rette for økt frivillighet i kommunen.	4.1. Flere møteplasser for innbyggere som ønsker å delta i frivillige organisasjoner.	2024	Frivillighetskoordinator, Oppvekst og kultur, Helse og omsorg, Teknisk
	4.2. Bistå organisasjoner med kurs og kompetanseheving.	Årlig	Frivillighetskoordinator
	4.3 Tildeling av årlig frivillighetspris for å anerkjenne frivilligheten	Årlig	Frivillighetskoordinator, Oppvekst og kultur

Tabell 4. Mål- og tiltaksversikt

## Mål 1. Forenkle kommunikasjon mellom organisasjoner og kommunen

### *Tiltak 1.1. . Løpende utvikling av «Aktiv i Karmøy», og markedsføring av denne portalen*

Det er siden 2019 gitt tilbud om registrering av lag og foreninger i nettportalen «Aktiv i Karmøy». Dette, i tillegg til at kommunen har et foreningsregister som gir oversikt over organisasjonene som søker tilskudd fra kommunen, gir både innbyggerne, kommunen, og organisasjonene tilgang til et mer informativt, kategorisert og helhetlig register. Med enkel registrering av foreninger, kontaktinformasjon og aktivitetene de driver med, kan vi tilrettelegge for økt rekruttering, mer samarbeid og målrettet kommunikasjon. Portalen er organisert i tett dialog med frivilligheten, og der de selv tar ansvar for å oppdatere informasjonen om sin forening. Kommunen skal oppdatere og oppgradere eksisterende frivillighetsregister, og mer aktivt markedsføre portalen, slik at flere kan dra nytte av informasjonen som registeret inneholder.

### *Tiltak 1.2. Tilrettelegge for en informasjons- og samarbeidsarena minst en gang i året*

Det er viktig med god kommunikasjon mellom kommunen og frivillige organisasjoner. Et åpent informasjons- og dialogmøte kan gi organisasjonene et bedre bilde av behovene innbyggerne har i kommunen, hvilke prosjekter kommunen skal eller har igangsatt og få mulighet å komme med innspill. Det kan også være en mulighet for frivilligheten til å uttrykke sine behov og komme i dialog med andre organisasjoner. Kommunen skal arrangere ett eller flere åpnet møter med frivillige lag og foreninger hvert år. Dette møtet skal være en arena for informasjonsutveksling fra kommunen, samt tilrettelegging for samhandling med bredden av lag og organisasjoner.

### *Tiltak 1.3. «En dør inn» i kommunen*

Etter tilbakemeldinger fra organisasjonene, der det ble pekt på at det har vært krevende og få kontakt med rett person i kommunen, ble det i 2016 opprettet frivillighetskoordinator i Karmøy kommune. Organisasjonene har «en dør inn» i kommunen, men arbeidet med å strukturere og samordne kommunens arbeid med frivillighet er langt fra slutført. Denne funksjonen må løpende tydeliggjøres i kommuneorganisasjonen, i nært samarbeid med de ulike tjenesteområdene.

### *Tiltak 1.4. Informasjon rettet mot frivillige lag og foreninger blir lett tilgjengelig*

Informasjon rettet mot frivillige enkeltpersoner eller frivillige lag og foreninger bør ligge lett tilgjengelig på kommunens hjemmeside. Kontaktpersoner, tilskudd, lokaler og registrering i

frivilligregisteret bør være oversiktlig og samordnet for hele kommunen og på ett sted. Informasjon rettet mot innbyggerne i kommunen om frivillighet og hvordan en kan bidra som frivillig bør også være lett tilgjengelig på kommunens hjemmeside. Arbeidet med nye nettsider, som sluttføres i 2023, vil langt på vei gi bedre struktur og tilgjengelig i så måte, men dette må også være et løpende arbeid, og gjøres i dialog også med lag og foreninger.

## **Mål 2. Samordne og systematisere arbeidet rettet mot frivillige organisasjoner**

### *Tiltak 2.1. Tilskuddsordninger skal være oversiktlige og enkle å søke/rapportere*

Tiden frivillige bruker til administrasjon og skriving av søknader oppleves for mange som krevende. Dette opptar den tiden de ellers kan bruke på aktiviteter eller annen frivillig innsats. Flere organisasjoner kan søke på ulike søknadsordninger i kommunen. Ved å samordne og forenkle søknadsprosessen kan frivillige bruke mindre tid til å skrive søknader samt rapportere på brukte tilskudd. Dette vil igjen kunne bidra til at ansatte kan bruke mindre tid på behandling og administrering av søknader. Det skal være felles utlysning av søknadsordninger og søknadsfrister for alle etatene i kommunen. Søknadskjemaer skal samordnes og forenkles.

### *Tiltak 2.2. Lån/leie av kommunale lokaler forenkles og systematiseres*

Lokaler er en utfordring for mange foreninger. Det dyrt å drive egne lokaler og det kan være dyrt å leie. Med god tilrettelegging for at lag og foreninger kan låne eller leie kommunale lokaler på en enkel måte, kan kommunen bidra til økt aktivitet og flere muligheter for frivilligheten. Dette kan også føre til at noen frivillige aktiviteter utføres på institusjoner i kommunen. Dette kan bidra til å skape aktivitet samt inkludere noen av brukerne på institusjonene. Lån og leie av kommunale lokaler/møterom til frivillige organisasjoner bør systematiseres og forenkles.

### *Tiltak 2.3. Økt samhandling med frivillige - FRIVILLIGHETSRAÐ*

Et frivillighetsråd kan være en løsning for å styrke samarbeidet mellom Karmøy kommune og frivilligheten. Dette kan være en form for samarbeidsorgan som kan opprettes på kommunalt nivå, og som består av representanter fra frivillige organisasjoner og kommunen. Formålet med Frivillighetsråd er å legge til rette for et samarbeid mellom frivillige organisasjoner og kommunen, og å sikre at frivillighetens perspektiver og interesser blir ivaretatt i kommunale beslutninger. Et Frivillighetsråd kan ha følgende oppgaver:

- Bidra til å koordinere samarbeidet mellom kommunen og frivillige organisasjoner.
- Bidra til å øke kunnskapen om frivillighet og frivillige organisasjoner i kommunen.
- Sikre at frivillige organisasjoner blir hørt og tatt med i kommunale planer og beslutninger.
- Stimulere til utvikling av nye frivillige tiltak og aktiviteter i kommunen.
- Bidra til å utarbeide enkelt mandat for rådets arbeid.

### Mål 3. Skape forutsigbarhet for kommune og frivillige organisasjoner

#### *Tiltak 3.1. Samhandlingsavtaler*

En samhandlingsavtale mellom frivillige organisasjoner og kommunen gir bedre muligheter for at begge parter kan søke om økonomiske midler. Den vil tydeliggjøre omfanget av samarbeidet kommunen har med frivillige organisasjoner. I tillegg vil endringer i ledelsen i organisasjonene ha begrensede konsekvenser for forholdet. Avtalen vil ytterligere kunne bidra til gjensidig respekt og avklare forventninger og avgrensinger i et samarbeid. Etatene i kommunen bør prøve å få til skriftlige avtaler med organisasjoner der det er hensiktsmessig (Forslag til en generell samhandlingsavtale finnes i vedlegg).

#### *Tiltak 3.2. Retningslinjer og rolleavklaringer for samarbeid med frivillige organisasjoner*

Kommunen som vil ha behov for samhandling med frivillige i forskjellige organisasjoner. Arbeid med å skape positive og gode holdninger blant ansatte i dette samarbeidet vil være viktig for å få en positiv utvikling. For å unngå misforståelser og «profesjonsstrid» bør etatene lage retningslinjer eller rolle- og grenseavklaringer. På denne måten kan både ansatte og frivillige være sikre i sin rolle. Avklaringer vedrørende behov og krav i forhold til rolleavklaringer, samarbeidsavtaler, politiattester, taushetserklæringer, etc. er allerede gjort i sykehjemmene. Der er det utarbeidet en brosjyre som beskriver dette arbeidet, og lignende bør gjøres i andre etater for å se på områdene som de samarbeider med frivillige organisasjoner om.

### Mål 4. Legge til rette for økt frivillighet i kommunen

#### *Tiltak 4.1. Flere møteplasser for innbyggere som ønsker å delta i frivillige organisasjoner*

Kommunen bør støtte opp om og oppfordre sine innbyggere til å bli frivillige innen sitt interessefelt. Forskning viser at frivillighet gir økt grad av sosialisering, bedre helse og større tilfredshet med livet. Når vi samtidig kjenner til samfunnsutviklingen, der det vil være økt

behov for samhandling mellom kommune og frivillighet, vil det nødvendigvis være behov for at flere engasjerer seg i frivillig arbeid. For å møte dette, bør kommunen legge til rette for at det kommer på plass flere møteplasser for frivillige.

Frivilligsentraler er gode tilskudd til godt lokalmiljøarbeid. Her kan ulike lag og foreninger ha tilhold, og det lokale frivillighetsarbeidet kan koordineres ut i fra lokale forhold. Disse sentralene er driftet på statlige tilskudd, men med delvis lokal egenfinansiering. Det er per dags dato to frivilligsentraler i Karmøy, lokalisert til henholdsvis Skudeneshavn og Avaldsnes. Begge disse er driftet av IOGT Norge, og deler av den lokale finansieringen til disse kommer gjennom tilskudd fra Karmøy kommune

Tilrettelegging for et aldersvennlig samfunn, og mobilisering av den såkalte «seniorressursen<sup>8</sup>» er viktig når det legges til rette for å rekruttere flere frivillige. Her kan frivilligsentralene gå foran gjennom å tilby trygge møtesteder i lokalmiljøene.



Bilde: KS

#### *Tiltak 4.2. Bistå organisasjoner med kurs og kompetanseheving*

Mange foreninger sliter med å arrangere kurs eller andre kompetansehevende tiltak for sine medlemmer. Dette gjelder spesielt kurs som er viktig for frivillige med verv eller annet ansvar innen foreningene. Samtidig stilles det økende krav til frivilligheten om kvaliteten i arbeidet, administrasjonsoppgaver, rapportering og regnskap. Kommunen kan bidra med tiltak for kompetanseheving på flere arenaer, som kan være til nytte for flere foreninger i kommunen.

#### *Tiltak 4.3 Tildeling av årlig frivillighetspris*

Frivillighetens rolle som en viktig samfunnsfaktor er udiskutabel, og samtidig er det en kjensgjerning at mange lag og foreninger sliter med rekruttering av medlemmer og frivillige. Karmøy kommune gir frivilligheten høyere status og anerkjennelse, gjennom tildeling av en årlig frivillighetspris siden 2021. Prisen gis til en person eller organisasjon som gjør eller har gjort en betydelig innsats i frivillighetsfeltet. Denne anerkjennelsen kan motivere til økt frivillig innsats, og vil komme innbyggere og samfunn til gode.

---

<sup>8</sup> <https://www.ks.no/globalassets/Hvordan-mobilisere-seniorressursen-Senteret-for-et-aldersvennlig-Norge.pdf>

## Referanser

Frivillighetsbarometeret 2021:

<https://s3.eu-west-1.amazonaws.com/frivillighet-norge/Til-nettsiden-Frivillighetsbarometeret-2021.pdf?mtime=20210930124229&focal=none>

Frivillighet for alle:

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/Stmeld-nr-39-2007-/id477331/>

Frivillighetserklæringen:

<https://www.regjeringen.no/globalassets/departementene/kud/frivilligdokumenter/frivillighetserklaringen-hefte.pdf>

Samarbeidsplattformen mellom KS og Frivillighet Norge:

<https://www.ks.no/contentassets/d43a21fe850c4c51ad75e6977caa1c27/plattform-for-samspill-og-samarbeid-mellom-frivillig-og-kommunal-sektor.pdf>





## Vedlegg

- De 10 frivillighetspolitiske bud
- Forslag til samarbeidsavtale



# DE TI FRIVILLIGHETSPOLITISKE BUD

## 1 Kjenn frivilligheten i kommunen din

Innhent kunnskap om de frivillige organisasjonene. Hva driver de med? Hvilke mål, ressurser og utfordringer har de? Vil de samarbeide mer med kommunen, næringsliv, eller organisasjoner?

## 2 Vedta en tverrsektoriell kommunal frivillighetspolitikk

Inviter hele bredden av frivilligheten til dialog. Tenk frivillighet i all kommunal planlegging. Frivillighetspolitikken bør revurderes ved nytt kommunestyre.

## 3 Anerkjenn frivillighetens egenverdi

Frivillige er frie og villige – til å gjøre det de vil. Det må de få lov til å være, ellers dør frivilligheten ut.

## 4 Forenkling gir mer frivillighet

Tiden som brukes på byråkrati er tid som kan brukes på mer frivillighet. Gjennomfør tiltak som forenkler søknadsskriving, rapportering og kontakt med kommunen.

## 5 Tilrettelegg for frivillighetens egenutvikling

Vis organisasjonene tillit og legg til rette for at de kan nå sine egne mål. Da når kommunen samtidig mange av sine mål.

## 6 Skap dialog med frivillighet

Skap faste møteplasser for organisasjonene. Rådfør dere med frivilligheten. Gi kommunalt ansatte opplæring i frivillighetsmangfoldet, slik at de kan invitere flere folk til å bli med. Husk at frivillige ofte jobber, så møter må være etter arbeidstid!

## 7 Anerkjenn og støtt opp om frivillighetens merverdi

Frivilligheten er "samfunnets vaktbikkje" og skaper bl.a. lokalsamfunnsutvikling, kunnskap, sosiale møteplasser, tilhørighet, demokratiopplæring og er helsefremmende.

## 8 Gi frie midler

Frie midler er en forutsetning for at frivilligheten kan vokse på egne premisser.

## 9 Ikke konkurrer med frivilligheten

Tilrettelegg for bedre rekruttering av frivillige til organisasjonene. Ikke "stjel" de frivillige fra organisasjonene for å utføre kommunale tiltak.

## 10 Skap forutsigbarhet for frivilligheten

Forutsigbare rammer skaper bærekraftig drift og utvikling i frivilligheten. Et eksempel er å legge til rette for lokaler som frivilligheten kan bruke.



FRIVILLIGHET  
NORGE



## Samhandlingsavtale - Frivillig innsats fra frivillige organisasjoner

Kommunal etat: \_\_\_\_\_

Forening/lag/klubb: \_\_\_\_\_  
(heretter omtalt som organisasjonen)

### Organisasjonens kontaktinformasjon:

Kontaktperson: \_\_\_\_\_ Telefon: \_\_\_\_\_

Organisasjonens adresse: \_\_\_\_\_

Organisasjonens telefon: \_\_\_\_\_

Organisasjonens e-post: \_\_\_\_\_

### Den frivillige innsatsen knyttes til følgende oppgaver:

- \_\_\_\_\_
- \_\_\_\_\_

Frivillig innsats utøves ved (sted): \_\_\_\_\_

Tidsperiode: \_\_\_\_\_  
*(så presis angivelse som det er behov for, for den aktuelle tjenesten)*

Har organisasjonen tegnet ansvarsforsikring for sine medlemmer? Ja \_\_\_ Nei \_\_\_  
(organisasjonens egenerklæring)

Karmøy kommune må følge gjeldende lovverk mht. taushetsplikt og politiattest knyttet til kommunens tjenester for våre brukere. Med denne avtalen blir organisasjonen forpliktet til å følge samme lovverk og bestemmelser.

Kryss av for følgende: Ja Ikke aktuelt

Krever organisasjonen taushetserklæring av sine frivillige **før** arbeid med enkeltpersoner påbegynnes? \_\_\_\_\_

Krever organisasjonen politiattest av sine frivillige **før** arbeid med enkeltpersoner påbegynnes, der det er påkrevd iht. loven \_\_\_\_\_

Er organisasjonen gjort kjent med Karmøy kommunes etiske retningslinjer? \_\_\_\_\_

- Karmøy kommune påtar seg ingen økonomiske eller andre forpliktelser ved denne avtalen
- Hver av partene kan bringe denne avtalen til umiddelbart opphør
- Karmøy kommune har til hensikt å samhandle med organisasjonene i den grad og på den måte kommunen anser hensiktsmessig/formålstjenlig
- Karmøy kommune bærer ikke ansvar for skader eller økonomisk tap som følge av organisasjonens arbeid
- Karmøy kommune forplikter seg ikke til å formidle enkeltbrukere
- Karmøy kommune kan informere aktuelle brukere om organisasjonens tilbud
- Gjennom å signere denne avtalen samtykkes det til at Karmøy kommune registrerer organisasjonens opplysninger, samt at organisasjonens engasjement publiseres på kommunens nettsider.

Sted/dato: \_\_\_\_\_

Sted/dato: \_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_  
*(Navn/stilling/Etat - for Karmøy kommune)*

\_\_\_\_\_  
*(Navn/stilling/avdeling - for organisasjonen)*

